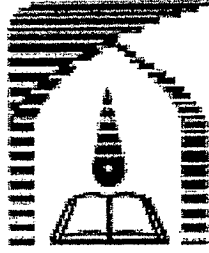

۲۹۹

سلام علیکم

۱۱/۲/۷۶

۸۷،۱،۱۰۸۵۸۰
۸۸-۱۲۱

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد باستانشناسی

بررسی باستان شناسی بخش ویسیان خرم آباد

حبیب الله خسروی

استاد راهنما:

دکتر حمید خطیب شهیدی

استاد مشاور:

دکتر فرهنگ خادمی ندوشن

شهریور ۱۳۸۷

۱۱۲۰۰۶

کتابخانه باستانشناسی
شهریارک

۱۳۸۸ / ۱ / ۱۸

تأییدیه اعضای داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای حبیب الله خسروی تحت عنوان "بررسی باستان‌شناسی بخش ویسیان خرم‌آباد" را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می‌کنند.

اعضای هیات داوران

۱. استاد راهنما

دکتر حمید خطیب شهیدی

۲. استاد مشاور

دکتر فرهنگ خادمی ندوشن

۳. استاد ناظر

دکتر جواد نیستانی

۴. استاد ناظر

دکتر محمدرضا سعیدی هرسینی

۵. نماینده شورای تحصیلات تکمیلی

دکتر فرهنگ خادمی ندوشن

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته باستان شناسی است که در سال ۱۳۸۷ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم/جناب آقای دکتر حمید خطیب شهیدی، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر فرهنگ خادمی ندوشن و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر جواد نیستانی از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

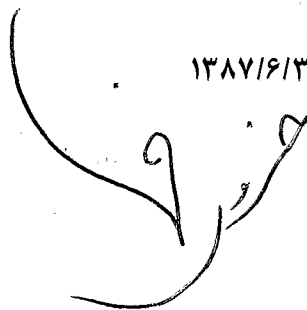
ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب حبیب الله خسروی دانشجوی رشته باستان شناسی پیش از تاریخ مقطع کارشناسی ارشد

تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: حبیب الله خسروی

تاریخ و امضا: ۱۳۸۷/۶/۳۱

دستورالعمل حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاستهای پژوهشی دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عنوان پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد ذیل را رعایت نمایند:

ماده ۱- حقوق مادی و معنوی پایان‌نامه‌ها/ رساله‌های مصوب دانشگاه متعلق به دانشگاه است و هرگونه بهره‌برداری از آن باید با ذکر نام دانشگاه و رعایت آیین‌نامه‌ها و دستورالعملهای مصوب دانشگاه باشد.

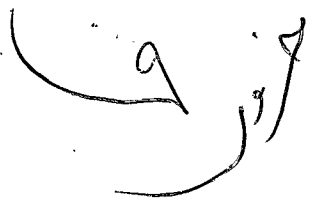
ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی می‌باید به نام دانشگاه بوده و استاد راهنما نویسنده مسئول مقاله باشند. تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با مجوز کتبی صادره از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه و براساس آیین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این دستورالعمل در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در شورای پژوهشی دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و هرگونه تخلف از مفاد این دستورالعمل از

طریق مراجع قانونی قابل پیگیری خواهد بود. ۱۳۸۴/۶/۲۱

تقدیم به:

ستاره‌گان درخشان شب‌های شهرم

کاوه، اسکندر، علیرضا

و

تقدیم به:

پدرم که لذت یادگیری را با لبخندش مبادله کردم؛

مادرم که درد دانستن را با سیاه‌ی رنج‌هایش معاوضه کردم؛

و

مهربان همسرم که بی‌یاریش این راه را پایانی نبود.

تشکر:

بی‌تردید در حال حاضر هیچ کار علمی و پژوهشی نمی‌تواند به موفقیت برسد مگر آنکه از کوله‌بار تجارب نسل‌های متمادی بشر بهره‌مند باشد. اگر چه نمی‌توانیم از تمامی آنان نام ببریم؛ با این وجود هستند انسان‌هایی در فاصله‌ای نزدیک به ما که می‌توانیم به پاس زحماتشان یادی از آنها کرده باشیم: آقایان خطیب شهیدی، استاد راهنمایم که شاگردی بنده را تحمل کردند؛ خادمی ندوشن، استاد مشاور که راهنمایی‌هایشان را سرلوحه‌ی تحقیقم قرار دادم؛ سعیدی هرسینی، استاد داور که با صبر و حوصله‌ی فراوان اشکالات تحقیق را دوستانه متذکر شدند؛ حسن فاضلی، رئیس پژوهشکده باستان‌شناسی؛ سیروس ابراهیمی، رئیس میراث فرهنگی استان لرستان؛ حسن پور، کارشناس میراث فرهنگی استان لرستان؛ محمدحسین رضایی، علی‌جعفر خسروی، مسلم جعفری‌زاده، محمدحسین عزیزی، ابوذر خسروی، سجاد خسروی، کیومرث محمدی، محمدجعفر حاتمیان، علی بیننده و همسر مهربانم خانم نفیسه نمودیان‌پور.

چکیده

با وجود کثرت فعالیت‌های باستانشناختی در حوزه‌ی زاگرس مرکزی، مناطق زیادی وجود دارند که از منظر باستان‌شناسی ناشناخته باقی مانده‌اند و یا کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. بخش ویسیان به عنوان یکی از این مناطق با حدود ۳۲۰ کیلومتر مربع مساحت در جنوب غربی خرم‌آباد واقع شده است. در محدوده‌ی این منطقه محوطه‌های متعددی وجود دارند که شواهد و یافته‌های سطحی آنها اهمیت بسزایی در تبیین چشم‌اندازهای باستان‌شناسی غرب ایران پیدا می‌کند. این پژوهش با هدف بررسی سیر تحول استقرارهای منطقه، پراکندگی محل‌های باستانی و مقایسه‌ی داده‌های بدست آمده از بررسی با داده‌های مناطق همجوار جهت ارائه گاهنگاری تطبیقی انجام شده است. بر این اساس منطقه‌ی مورد مطالعه با روش پیمایشی فشرده مورد بررسی قرار گرفت. در نتیجه‌ی این بررسی ۴۶ محوطه‌ی باستانی مربوط به دوران‌های مختلف در منطقه‌ی ویسیان خرم‌آباد مورد شناسایی قرار گرفت؛ که به ترتیب: ۴ محوطه مربوط به دوران نوسنگی، ۱۰ محوطه‌ی مس سنگی، ۱۴ محوطه‌ی مفرغ، ۱۲ محوطه‌ی آهن، ۵ محوطه‌ی هخامنشی، یک محوطه‌ی ایلام نو، ۱۶ محوطه‌ی اشکانی، ۱۶ محوطه ساسانی و ۹ محوطه مربوط به دوره اسلامی می‌باشند.

واژگان کلیدی: باستان‌شناسی، زاگرس مرکزی، ویسیان، محوطه، گاهنگاری، سبزوکار

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه
فصل اول: کلیات.....	۱.....
۱-۱. بیان مساله و بیان سؤال اصلی تحقیق.....	۲.....
۲-۱. فرضیات.....	۳.....
۳-۱. اهمیت و ضرورت انجام تحقیق.....	۴.....
۴-۱. اهداف پژوهش.....	۴.....
۵-۱. سابقه پژوهش.....	۴.....
۶-۱. روش انجام پژوهش.....	۵.....
۷-۱. جامعه آماری و تعداد نمونه‌ها.....	۶.....
فصل دوم: اطلاعات جغرافیایی و زمین ریخت شناسی بخش ویسیان.....	۷.....
۱-۲. موقعیت جغرافیایی، حدود و وسعت.....	۸.....
۲-۲. تقسیمات اداری و سیاسی:.....	۹.....
۳-۲. عوامل جغرافیایی، زمین ریختی و اقلیمی.....	۱۰.....
۱-۳. زمین شناسی:.....	۱۳.....
۴-۲. کوهها:.....	۲۲.....
۵-۲. دشتهای ویسیان.....	۲۵.....
۶-۲. آب و هوا و شرایط اقلیمی:.....	۲۵.....
۷-۲. منابع آب:.....	۲۷.....
۸-۲. خاکهای لرستان.....	۳۰.....
۹-۲. پوشش گیاهی.....	۳۱.....

۳۵	۱۰-۲. پراکنش حیوانی
۳۵	۱۱-۲. جغرافیای تاریخی خرم‌آباد
۳۵	۱-۱۱-۲. شاپورخواست
۴۳	۲-۱۱-۲. خرم‌آباد
۴۳	فصل سوم: باستانشناسی غرب ایران
۴۴	۱-۳. دوران نوسنگی
۴۷	۲-۳. دوران مس-سن
۵۵	۳-۳. عصر مفرغ
۶۰	۴-۳. عصر آهن
۶۸	۵-۳. دوره اشکانی (محوطه‌های حاوی سفال کلینکی)
۶۸	۶-۳. دوره ساسانی
۷۱	۷-۳. دوران اسلامی
۷۳	فصل چهارم: بررسی باستان‌شناسی دشت ویسیان
۷۴	۱-۴. پیشینه مطالعات باستان‌شناسی بخش ویسیان
۷۴	۲-۴. روش انجام بررسی
۷۶	۳-۴. معرفی آثار شناسایی شده
۷۶	۱-۳-۴. بخش اول: تپه‌ها-سفال
۷۶	۱-۱-۳-۴. محوطه چم وزیر (Cham vazir). Sv, t1.
۷۷	۲-۱-۳-۴. محوطه گورمرادی (Gur moradi). Sv, t2.
۷۸	۳-۱-۳-۴. تل زُر (زبر) (zor). Sv, t3.
۷۹	۴-۱-۳-۴. تل شهنشاهی (shahanshahi). Sv, t4.
۸۱	۵-۱-۳-۴. محوطه بلبل‌آب (Bolbol ab). Sv, t5.

- ۸۲Sv, t6.(Gol nazari) محوطه گل نازاری ۶-۱-۳-۴
- ۸۳Sv, t7.(Sarab siah) محوطه سراب سیاه ۷-۱-۳-۴
- ۸۴Sv, t8.(Jan mohamadi) تل جان محمدی ۸-۱-۳-۴
- ۸۶Sv, t9.(Ali sabz) تپه علی سبز ۹-۱-۳-۴
- ۸۷Sv, t10.(khara siah) محوطه خره سیه (خاک سیاه) ۱۰-۱-۳-۴
- ۸۸Sv, t11. (Aman allah 1) محوطه تل امان الله ۱ ۱۱-۱-۳-۴
- ۸۹Sv, t12. (Aman allah2) محوطه تل امان الله ۲ ۱۲-۱-۳-۴
- ۹۱Sv, t13. (Darsil) محوطه دارسیل (بن گچ) ۱۳-۱-۳-۴
- ۹۲Sv, t14. (Tall e hall) تل هل (سر کلاه شمالی) ۱۴-۱-۳-۴
- ۹۳Sv, t15(Tall e chogha). تل چغا ۱۵-۱-۳-۴
- ۹۴Sv, t16. (Sabzevarkar) محوطه سبزوار کار ۱۶-۱-۳-۴
- ۹۷Sv, t17. (Khazineh) تل خزینه ۱۷-۱-۳-۴
- ۹۸Sv, t18.(Cham chogha) محوطه چم چغا ۱۸-۱-۳-۴
- ۹۹Sv, t19. (Dar se kal) محوطه دارسه کل ۱۹-۱-۳-۴
- ۱۰۰Sv, t20. (Jer ghela) محوطه جرقلا ۲۰-۱-۳-۴
- ۱۰۱Sv, t21. (Eslam abad) محوطه اسلام آباد ۲۱-۱-۳-۴
- ۱۰۲Sv, t22.(Tall e Dogar) تل دوگر ۲۲-۱-۳-۴
- ۱۰۳Sv, t23. (Chal ahmad gharbi) محوطه چال احمد غربی ۲۳-۱-۳-۴
- ۱۰۴Sv, t24. (Delbar sadat1) محوطه دلبر سادات ۱ (کادونی علیا) ۲۴-۱-۳-۴
- ۱۰۵Sv, t25.(Delbar sadat2) تل دلبر سادات ۲ ۲۵-۱-۳-۴
- ۱۰۶Sv, t26. (Kadouni vosta) تل کادونی وسطی ۲۶-۱-۳-۴
- ۱۰۷Sv, t27. (Cheshmeh bid) تل چشمه بید ۲۷-۱-۳-۴

- ۱۰۸..... Sv, t28. (Chartaf) محوطه چارتاف ۲۸-۱-۳-۴
- ۱۰۹..... Sv, t29.(Chogh de men) تل چغامین ۲۹-۱-۳-۴
- ۱۱۰..... Sv, t30.(Ghabr e gabri) قبر گبری ۳۰-۱-۳-۴
- ۱۱۲..... (۲-۳-۴) بخش دوم: غارها و پناهگاهها.....
- ۱۱۲..... Sv, c1. (Sarverah1,2) غار سروره او ۱-۲-۳-۴
- ۱۱۴ Sv, c2.(Zir cheshmeh bostan rood): پناهگاه زیر چشمه بستان رود: ۲-۲-۳-۴
- ۱۱۵..... Sv, c3. (Shotor mell) (درچی) اشکفت شتر مل ۳-۲-۳-۴
- ۱۱۶..... Sv, c4. (Golzar) پناهگاه صخره‌ای گلزار ۴-۲-۳-۴
- ۱۱۷..... (۳-۳-۴) بخش سوم: قلاع.....
- ۱۱۷..... Sv, f1.(Borj ahmadi) برج احمدی ۱-۳-۳-۴
- ۱۱۸..... Sv, f2. (Ghelacha) قلاچه ۲-۳-۳-۴
- ۱۱۹..... Sv, f3. (Kalate kumas) کلاته کوماس ۳-۳-۳-۴
- ۱۲۱..... Sv, f4. (Ghela bardi) قلاع بردی ۴-۳-۳-۴
- ۱۲۲..... Sv, f5. (Charcharb) چهار چرب ۵-۳-۳-۴
- ۱۲۳..... Sv, f6. (Ghela) قلاع ۶-۳-۳-۴
- ۱۲۴..... (۴-۳-۴) بخش چهارم: گورستان.....
- ۱۲۴..... Sv, b1. (Tape zor barrow) گورستان تپه زر ۱-۴-۳-۴
- ۱۲۵..... Sv, b2.(Tang e mineh barrow) گورستان تنگ مینه ۲-۴-۳-۴
- ۱۲۶..... Sv, b3. (Baghela barrow) گورستان باقلاع ۳-۴-۳-۴
- ۱۲۷..... (۵-۳-۴) بخش پنجم: زیارتگاه.....
- ۱۲۷..... Sv, z1. (Peshi khan) زیارتگاه پشی خان ۱-۵-۳-۴
- ۱۲۸..... Sv, z2. (Hayat ol gheyb) بنای امامزاده حیات الغیب ۲-۵-۳-۴

۳-۵-۳-۴. پیر حیات (Pir hayat) Sv, z3. ۱۳۰.....

۲۹۰..... فصل پنجم: نتیجه گیری

۲۹۰..... ۱-۶. نتیجه گیری

۳۱۵..... منابع

فهرست اشکال

- شکل ۳-۱. کروکی و موقعیت محوطه چم وزیر ($Sv, t1$) ۱۳۲
- شکل ۳-۲. طرح سفالهای محوطه چم وزیر ۱۳۴
- کاتالوگ شکل ۳-۲ ۱۳۵
- شکل ۳-۳. کروکی و موقعیت محوطه گورمرادی ($Sv, t2$) ۱۳۶
- شکل ۳-۴. طرح سفالهای محوطه گورمرادی ۱۳۸
- کاتالوگ شکل ۳-۴ ۱۳۹
- شکل ۳-۵. کروکی و موقعیت تپه زر (زبر) ($Sv, t3$) ۱۴۰
- شکل ۳-۶. الف. طرح سفالهای تپه زر (زبر) ۱۴۲
- شکل ۳-۶. ب. طرح ابزارهای سنگی تپه زر ۱۴۲
- کاتالوگ شکل ۳-۶ ۱۴۳
- شکل ۳-۷. کروکی و موقعیت تپه شهنشاهی ($Sv, t4$) ۱۴۴
- شکل ۳-۸. طرح سفالهای تپه شهنشاهی ۱۴۷
- کاتالوگ شکل ۳-۸ ۱۴۸
- شکل ۳-۹. کروکی و موقعیت محوطه بلبل آب ($Sv, t5$) ۱۴۹
- شکل ۳-۱۰. طرح سفالهای محوطه بلبل آب ۱۵۱
- کاتالوگ شکل ۳-۱۰ ۱۵۲
- شکل ۳-۱۱. کروکی و موقعیت محوطه گل نازاری ($Sv, t6$) ۱۵۳
- شکل ۳-۱۲. طرح سفالهای محوطه گل نازاری ۱۵۵
- کاتالوگ شکل ۳-۱۲ ۱۵۶
- شکل ۳-۱۳. کروکی و موقعیت محوطه سراب سیاه ($Sv, t7$) ۱۵۷
- شکل ۳-۱۴. طرح سفالهای محوطه سراب سیاه ۱۵۹

- کاتالوگ شکل ۳-۱۴ ۱۵۹
- شکل ۳-۱۵. کروکی و موقعیت محوطه جان محمدی (Sv, t8) ۱۶۰
- شکل ۳-۱۶. طرح سفالهای محوطه جان محمدی ۱۶۲
- کاتالوگ شکل ۳-۱۶ ۱۶۳
- شکل ۳-۱۷. کروکی و موقعیت محوطه علی سبزی (Sv, t9) ۱۶۴
- شکل ۳-۱۸. طرح سفالهای محوطه علی سبزی ۱۶۶
- کاتالوگ شکل ۳-۱۸ ۱۶۷
- شکل ۳-۱۹. کروکی و موقعیت محوطه خره سیه (Sv, t10) ۱۶۸
- شکل ۳-۲۰. طرح سفالهای محوطه خره سیه ۱۷۰
- کاتالوگ شکل ۳-۲۰ ۱۷۱
- شکل ۳-۲۱. کروکی و موقعیت محوطه تل امان الله ۱ (Sv, t11) ۱۷۲
- شکل ۳-۲۲. طرح سفالهای محوطه امان الله ۱ ۱۷۴
- کاتالوگ شکل ۳-۲۲ ۱۷۴
- شکل ۳-۲۳. کروکی و موقعیت محوطه تل امان الله ۲ (Sv, t12) ۱۷۵
- شکل ۳-۲۴. الف. طرح سفالهای محوطه امان الله ۲ ۱۷۷
- کاتالوگ شکل ۳-۲۴. الف ۱۷۷
- شکل ۳-۲۵. کروکی و موقعیت محوطه دارسیل (Sv, t13) ۱۷۸
- شکل ۳-۲۶. طرح سفالهای محوطه دارسیل (بن گچ) ۱۸۰
- کاتالوگ شکل ۳-۲۶ ۱۸۱
- شکل ۳-۲۷. کروکی و موقعیت محوطه تل هل (Sv, t14) ۱۸۲
- شکل ۳-۲۸. طرح سفالهای محوطه تل هل (سر کلاه شمالی) ۱۸۴
- کاتالوگ شکل ۳-۲۸ ۱۸۵

- شکل ۳-۲۹. کروکی و موقعیت محوطه تل چغا (Sv,t15)..... ۱۸۶
- شکل ۳-۳۰. طرح سفالهای تل چغا..... ۱۸۸
- کاتالوگ شکل ۳-۳۰..... ۱۸۹
- شکل ۳-۳۱. کروکی و موقعیت محوطه سبزوآر کار (Sv,t16)..... ۱۹۰
- شکل ۳-۳۲. طرح سفالهای محوطه سبزوآر کار..... ۱۹۳
- کاتالوگ شکل ۳-۳۲..... ۱۹۴
- شکل ۳-۳۳. کروکی و موقعیت محوطه تپه خزینه (Sv,t17)..... ۱۹۵
- شکل ۳-۳۴. طرح سفالهای محوطه تپه خزینه..... ۱۹۷
- کاتالوگ شکل ۳-۳۴..... ۱۹۷
- شکل ۳-۳۵. کروکی و موقعیت محوطه چم چغا (Sv,t18)..... ۱۹۸
- شکل ۳-۳۶. طرح سفالهای محوطه چم چغا..... ۲۰۰
- کاتالوگ شکل ۳-۳۶..... ۲۰۱
- شکل ۳-۳۸. طرح سفالهای محوطه دار سه کل (Sv,t19)..... ۲۰۴
- کاتالوگ شکل ۳-۳۸..... ۲۰۴
- شکل ۳-۳۹. کروکی و موقعیت محوطه جرقلا (Sv,t20)..... ۲۰۵
- شکل ۳-۴۰. طرح سفالهای محوطه جرقلا..... ۲۰۷
- کاتالوگ شکل ۳-۴۰..... ۲۰۷
- شکل ۳-۴۱. کروکی و موقعیت محوطه اسلام آباد (Sv,t21)..... ۲۰۸
- شکل ۳-۴۲. طرح سفالهای محوطه اسلام آباد..... ۲۱۰
- کاتالوگ شکل ۳-۴۲..... ۲۱۱
- شکل ۳-۴۳. کروکی و موقعیت تل دوگر (Sv, t22)..... ۲۱۲
- شکل ۳-۴۴. طرح سفالهای تل دوگر..... ۲۱۴

- کاتالوگ شکل ۳-۴۴ ۲۱۵
- شکل ۳-۴۵. کروکی و موقعیت چال احمد غربی (Sv, t23) ۲۱۶
- شکل ۳-۴۶. طرح سفالهای محوطه چال احمد غربی ۲۱۸
- کاتالوگ شکل ۳-۴۶ ۲۱۸
- شکل ۳-۴۷. کروکی و موقعیت محوطه دلبر سادات ۱. (Sv,t24) ۲۱۹
- شکل ۳-۴۸. طرح سفالهای محوطه دلبر سادات ۱ ۲۲۱
- کاتالوگ شکل ۳-۴۸ ۲۲۲
- شکل ۳-۴۹. کروکی و موقعیت محوطه دلبر سادات ۲. (Sv,t25) ۲۲۳
- شکل ۳-۵۰. طرح سفالهای تپه دلبر سادات ۲ ۲۲۵
- کاتالوگ شکل ۳-۵۰ ۲۲۵
- شکل ۳-۵۱. کروکی و موقعیت محوطه کادونی وسطی (Sv, t26) ۲۲۶
- شکل ۳-۵۲. طرح سفالهای محوطه کادونی وسطی ۲۲۸
- کاتالوگ شکل ۳-۵۲ ۲۲۸
- شکل ۳-۵۳. کروکی و موقعیت محوطه تل چشمه بید (Sv, t27) ۲۲۹
- شکل ۳-۵۴. طرح سفالهای تل چشمه بید ۲۳۱
- کاتالوگ شکل ۳-۵۴ ۲۳۱
- شکل ۳-۵۵. موقعیت محوطه چارتاف (Sv, t28) ۲۳۲
- شکل ۳-۵۶. طرح سفالهای محوطه چارتاف ۲۳۴
- کاتالوگ شکل ۳-۵۶ ۲۳۴
- شکل ۳-۵۷. کروکی و موقعیت محوطه چغامین (Sv, t29) ۲۳۵
- شکل ۳-۵۸. طرح سفالهای تل چغامین ۲۳۷
- کاتالوگ شکل ۳-۵۸ ۲۳۸

- شکل ۳-۵۹. کروکی و موقعیت قبر گبری (Sv, t30) ۲۳۹
- شکل ۳-۶۰. طرح سفالهای گورستان قبر گبری ۲۴۱
- کاتالوگ شکل ۳-۶۰ ۲۴۲
- شکل ۳-۶۱. الف. کروکی و موقعیت غار سروره ۱ (Sv, c1) ۲۴۳
- شکل ۳-۶۱. ب. کروکی و موقعیت غار سروره ۲ (Sv, c1) ۲۴۴
- شکل ۳-۶۲. الف. طرح سفالهای غار سروره ۱ ۲۴۶
- شکل ۳-۶۲. ب. طرح سفالهای غار سروره ۲ ۲۴۶
- کاتالوگ شکل ۳-۶۲. الف ۲۴۶
- کاتالوگ شکل ۳-۶۲. ب ۲۴۶
- شکل ۳-۶۳. موقعیت پناهگاه زیر چشمه بستان رود (Sv, c2) ۲۴۷
- شکل ۳-۶۴. طرح ابزار سنگی پناهگاه زیر چشمه بستان رود ۲۴۸
- شکل ۳-۶۵. موقعیت اشکفت شترمل (Sv, c3) ۲۴۹
- شکل ۳-۶۶. طرح سفالهای اشکفت شتر مل (درچی) ۲۵۰
- کاتالوگ شکل ۳-۶۶ ۲۵۰
- شکل ۳-۶۷. موقعیت پناهگاه صخره‌ای گلزار (Sv, c4) ۲۵۱
- شکل ۳-۶۸. طرح سفالهای پناهگاه صخره‌ای گلزار ۲۵۳
- کاتالوگ شکل ۳-۶۸ ۲۵۴
- شکل ۳-۶۹. کروکی و موقعیت برج احمدی (Sv, F1) ۲۵۵
- شکل ۳-۷۰. طرح سفالهای برج احمدی ۲۵۷
- کاتالوگ شکل ۳-۷۰ ۲۵۸
- شکل ۳-۷۱. کروکی و موقعیت قلاچہ (Sv, F2) ۲۵۹
- شکل ۳-۷۲. طرح سفالهای قلاچہ ۲۶۱

- کاتالوگ شکل ۷۲-۳ ۲۶۲
- شکل ۷۳-۳. کروکی و موقعیت کلاته کوماس (Sv, F3) ۲۶۳
- شکل ۷۴-۳. طرح سفالهای کلاته کوماس ۲۶۵
- کاتالوگ شکل ۷۴-۳ ۲۶۶
- شکل ۷۵-۳. کروکی و موقعیت قلاع بردی (Sv, F4) ۲۶۷
- شکل ۷۶-۳. طرح سفالهای قلاع بردی ۲۶۹
- کاتالوگ شکل ۷۶-۳ ۲۶۹
- شکل ۷۷-۳. کروکی و موقعیت چهار چرب (Sv, F5) ۲۷۰
- شکل ۷۸-۳. طرح سفالهای چهار چرب ۲۷۳
- کاتالوگ شکل ۷۸-۳ ۲۷۳
- شکل ۷۹-۳. کروکی و موقعیت قلاع (Sv, F6) ۲۷۴
- شکل ۸۰-۳. طرح سفالهای قلاع ۲۷۶
- کاتالوگ شکل ۸۰-۳ ۲۷۶
- شکل ۸۱-۳. کروکی و موقعیت گورستان تپه زر (Sv, b1) ۲۷۷
- شکل ۸۲-۳. طرح سفالهای گورستان تپه زر ۲۷۹
- کاتالوگ شکل ۸۲-۳ ۲۷۹
- شکل ۸۳-۳. کروکی و موقعیت گورستان تنگ مینه (Sv, b2) ۲۸۰
- شکل ۸۴-۳. کروکی و موقعیت گورستان با قلاع (Sv, b3) ۲۸۲
- شکل ۸۵-۳. طرح سفالهای گورستان با قلاع ۲۸۴
- کاتالوگ شکل ۸۵-۳ ۲۸۴
- شکل ۸۶-۳. کروکی و موقعیت زیارتگاه پشی خان (Sv, Z1) ۲۸۵
- شکل ۸۷-۳. کروکی و موقعیت امام زاده حیات الغیب (Sv, Z2) ۲۸۷

- شکل ۳-۸۸. کروکی و موقعیت پیرحیات (SV, Z3) ۲۸۸
- تصویر ۳-۳. محوطه گور مرادی، دید از شرق ۱۳۷
- تصویر ۳-۵. تپه زر (زبر)، دید از شمال ۱۴۱
- تصویر ۳-۷. الف تپه شهنشاهی، دید از جنوب ۱۴۵
- تصویر ۳-۷. ب تپه شهنشاهی، دید از غرب ۱۴۵
- تصویر ۳-۷. ج تپه شهنشاهی، حفاری غیرمجاز ۱۴۶
- تصویر ۳-۹. محوطه بلبل آب، دید از غرب ۱۵۰
- تصویر ۳-۱۱. محوطه گل نازاری، دید از شرق ۱۵۴
- تصویر ۳-۱۳. محوطه سراب سیاه، دید از شمال ۱۵۸
- تصویر ۳-۱۵. محوطه جان محمدی، دید از شمال ۱۶۱
- تصویر ۳-۱۷. محوطه علی سبز، دید از غرب ۱۶۵
- تصویر ۳-۱۹. محوطه خره سیه، دید از شمال ۱۶۹
- تصویر ۳-۲۱. محوطه تل امان الله ۱، دید از شرق ۱۷۳
- تصویر ۳-۲۳. محوطه تل امان الله ۲، دید از جنوب غرب ۱۷۶
- تصویر ۳-۲۵. محوطه دارسیل (بن گچ)، دید از جنوب ۱۷۹
- تصویر ۳-۲۷. محوطه تل هل (سر کلاه شمالی)، دید از جنوب ۱۸۳
- تصویر ۳-۲۹. محوطه تل چغا، دید از غرب ۱۸۷
- تصویر ۳-۳۱. محوطه سبزوار کار، دید از غرب ۱۹۱
- تصویر ۳-۳۳. محوطه تپه خزینه، دید از شرق ۱۹۶
- تصویر ۳-۳۵. محوطه چم چغا، دید از شمال ۱۹۹
- تصویر ۳-۳۷. محوطه دارسه کل، دید از غرب ۲۰۳
- تصویر ۳-۳۹. محوطه جرقلا، دید از شرق ۲۰۶